

Досягнення і проблеми надання медичної допомоги населенню Тернопільщини з акцентом на первинну ланку

Л.С. Бабінець¹, О.О. Ткач², Л.М. Матюк², В.Ю. Чарторинський³, І.О. Боровик¹, Є.М. Стародуб¹, Н.Є. Боцюк¹, О.О. Воронцов¹, Н.І. Корильчук¹, С.С. Рябокони¹, В.М. Творко¹, Б.О. Мігенько¹

¹ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»

²Тернопільська обласна державна адміністрація

³Медична служба управління служби безпеки України

У статті проведено аналіз результатів роботи системи охорони здоров'я Тернопільської області за 2014 рік, зокрема у сімейній медицині. Констатовано, що запроваджені поетапні структурні перетворення дали позитивні й відчутні результати для населення. Виділено основні проблеми медичної галузі області, зокрема у сімейній медицині, та окреслено перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: сімейна медицина, проблеми медичної галузі, асоціація сімейних лікарів.

На сьогодні завдання досягнення високого рівня охорони здоров'я населення є важливим компонентом загального соціального та економічного зростання нашої держави. Світовий досвід доводить, що розвиток первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) на засадах сімейної медицини є одним з найефективніших механізмів підвищення результативності роботи закладів охорони здоров'я, справедливого розподілу і раціонального використання коштів [1, 5]. Всебічне реальне реформування галузі охорони здоров'я стало вимогою часу та визначило сімейну медицину як основу подальшого розвитку системи. Реформування системи ПМСД пов'язане не лише зі структурними і фінансово-економічними перетвореннями, але і значною мірою з наявністю кваліфікованого кадрового потенціалу, якості роботи якого має відповідати сучасним потребам населення [3, 5]. На виконання поставлених завдань в Тернопільській області запроваджені поетапні структурні перетворення, котрі дали позитивні результати для покращання здоров'я населення.

На черговому засіданні ГО «Асоціація сімейних лікарів Тернопільської області», яке відбулось 12 лютого 2015 року у рамках міжрегіональної науково-практичної конференції «Медичні інновації – у практику сімейного лікаря», було проаналізовано роботу системи охорони здоров'я Тернопільської області протягом минулого року з акцентом на сімейну медицину. За підсумками 2014 р. констатовано, що закладами охорони здоров'я Тернопільщини була проведена значна робота з питань забезпечення якісної і доступної медичної допомоги населенню, створення умов для формування здорового способу життя, збереження і зміцнення здоров'я населення. Досягнення поставлених завдань забезпечувалось шляхом запровадження поетапних структурних змін у системі охорони здоров'я протягом 2014 року. Проведені заходи з реформування галузі охорони здоров'я забезпечили відчутний розвиток ПМСД з акцентом на сімейну медицину.

Мета дослідження: за аналізом результатів роботи системи охорони здоров'я Тернопільської області виділити основні проблеми медичної галузі області, зокрема у сімейній медицині.

За 2014 р. амбулаторно-поліклінічними закладами Тернопільщини було зареєстровано на 1,02% менше захворю-

вань у порівнянні з 2013 р. Показник поширеності захворювань зменшився у порівнянні з минулим роком. Найвищі показники поширеності захворювань реєстрували у Монастирському, Бучацькому, Бережанському, Чортківському, Заліщицькому, Підгаєцькому районах та в м. Тернополі. Найнижчі показники – у Кременецькому, Козівському, Борщівському районах. Такі тенденції можна пояснити особливостями роботи первинної ланки в цих районах, а також особливостями ментальності і рівня свідомості населення у них. Головний ресурс покращання ситуації із захворюваністю та поширеністю хвороб – це оптимізація роботи первинної ланки з населенням на попередження й профілактику захворювань.

У структурі поширеності захворювань за класами хвороб перше місце посідають хвороби системи кровообігу, що складає 32,8%, друге – хвороби органів дихання – 20,8%, третє – хвороби органів травлення – 9,4%.

Однією з актуальних медико-соціальних проблем, яка зачіпає значний прошарок населення, є захворюваність на туберкульоз та злоякісні новоутворення [2].

Пріоритетними заходами в напрямку подолання епідемії туберкульозу є своєчасне виявлення хворих, продовження протитуберкульозних заходів та їхнє фінансування, забезпечення контролю за лікуванням хворих на туберкульоз. І це також є важливим сегментом роботи сімейного лікаря. Проведені заходи дали можливість покращити якість та ефективність надання медичної допомоги населенню області. Покращилась робота з виявлення захворюваності на активний туберкульоз. У 2014 р. захворюваність на активний туберкульоз складала 46,6 на 100 тис. населення, у 2013 р. – 49,4. Захворюваність серед сільського населення становить: 50,7 – у 2014 р., 54,7 – у 2013 р. Збільшилась питома вага виявлення хворих з деструктивними формами туберкульозу легень – з 38,9% у 2013 р. до 40,3% у 2014 р.

Показник захворюваності на онкологічну патологію як серед всього населення, так і в сільській місцевості також зменшився – з 328,2 у 2013 р. до 304,9 – у 2014 р., серед сільського населення – з 317,6 у 2013 р. до 291,5 – у 2014 р.

Характерною тенденцією розвитку охорони здоров'я на сучасному етапі є поступальний розвиток стаціонаро-замінних форм медичної допомоги [4]. Станом на 01.01.2015 р. у закладах охорони здоров'я області функціонує розгорнута мережа денних і домашніх стаціонарів.

За 2014 р. число ліжок в денних стаціонарах збільшилось і становить 1676 проти 1683 у 2013 р. Показник на 10 тис. населення залишився на тому самому рівні і становить 15,7.

Також продовжується робота з розширення стаціонарів вдома для лікування хронічних хворих і хворих, які з деяких причин не можуть відвідувати лікувальні заклади.

Станом на 01.01.2015 р. в області створені та функціонують 18 центрів первинної медико-санітарної допомоги: 2 – у складі поліклінічного відділення, у 15 районах області та м. Тернополі функціонують комунальні районні центри первинної медичної допомоги як окремі особи юридичного права. У районах здійснюється робота з їхнього ліцензування.

Для забезпечення визначених МОЗ нормативів щодо створення амбулаторій затверджені регіональні плани розширення мережі амбулаторій загальної практики–сімейної медицини (ЗП–СМ). Станом на 01.01.2015 р. в області розгорнуто 198 АЗП–СМ, з них 172 – у сільській місцевості. Протягом 2014 р. в усіх районах створені міські амбулаторії при ЦПМСД. Загалом по області за 2014 р. реорганізований в амбулаторію ФАП с. Бодаки. Крім того, у Бучацькому районі створені амбулаторії на базі центральної районної та районної лікарень, в Теревовлянському районі – при Струсівській дільничній лікарні створено АЗП–СМ. У с. Коцюбинчики Чортківського району АЗП–СМ реорганізована у ФАП. У вересні 2014 р. було відкрито АЗП–СМ в с. Мильне Зборівського району на базі ФАПу с. Мильне шляхом об'єднання двох ФАПів сіл Мильне та Бліх.

На сьогодні в області працює 530 підготовлених сімейних лікарів (5,0 на 10 тис. населення) та 836 медичних сестер ЗП–СМ (7,8 на 10 тис. населення). На кінець 2010 р. кількість сімейних лікарів становила 431, 2011 р. – 464, 2012 р. – 478, 2013 р. – 532 відповідно.

З урахуванням спеціалізації з сімейної медицини дільничних лікарів орієнтовна потреба у підготовці в інтернатурі з сімейної медицини лікарів на 2015–2016 рр. становить 40 осіб.

Показники фінансування галузі в області засвідчують, що у профінансованих коштах найбільшу питому вагу складають видатки на оплату праці і нарахування на неї – 80,7% та енергоносії – 6,9%, що не дозволяє більше коштів направити на медикаменти – 6,2% (2013 р. – 6,2%); продукти харчування – 1,8% (2013 р. – 1,9%); господарські видатки – 3,2% (2013 р. – 2,8%), трансферти населення – 1,2% (2013 р. – 1,2%).

Достижения и проблемы оказания медицинской помощи населению Тернопольщины с акцентом на первичное звено

Л.С. Бабинец, А.А. Ткач, Л.М. Матюк, В.Ю. Чарторинский, И.О. Боровик, Е.М. Стародуб, Н.Е. Боцюк, А.А. Воронцов, Н.И. Корильчук, С.С. Рябоконт, В.М. Творко, Б.О. Мигенько

В статье проведен анализ результатов работы системы здравоохранения Тернопольской области за 2014 год, в частности, в семейной медицине. Констатировано, что введенные поэтапные структурные преобразования дали положительные и осязаемые результаты для населения. Выделены основные проблемы медицинской отрасли области, в частности, в семейной медицине, и намечены перспективы дальнейших исследований.

Ключевые слова: семейная медицина, проблемы медицинской отрасли, ассоциация семейных врачей.

Найкраще спрацювали щодо залучення позабюджетних коштів на 1 жителя медичні установи м. Тернополя, Тернопільського, Підволочиського, Заліщицького, Шумського районів.

Незважаючи на певні позитивні результати діяльності системи охорони здоров'я в області залишається низка невирішених проблем і недоліків, зокрема:

- недостатній фінансовий ресурс для повноцінного функціонування галузі охорони здоров'я області;
- не у всіх районах області створені центри первинної медико-санітарної допомоги як юридично окремі особи;
- недостатній обсяг видатків на придбання медикаментів для лікування хворих;
- моральне і фізичне зношення значної частини приміщень медичних закладів первинної ланки, медичного обладнання;
- недостатнє забезпечення закладів охорони здоров'я медичним транспортом;
- на жаль, зростає незадоволення значної частини мешканців області якістю медичної допомоги.

ВИСНОВКИ

Наведені вище проблеми системи охорони здоров'я Тернопільщини потребують ефективного вирішення через оптимізацію структуризації рівнів надання медичної допомоги з акцентом на первинну ланку, особливо у формі сімейної медицини, кадрової політики, фінансування галузі, вдосконалення нормативно-правової бази галузі, надання комплексної адекватної діагностично-лікувальної допомоги населенню, посилення значущості самоврядних професійних організацій, зокрема ГО «Асоціація сімейних лікарів Тернопільської області».

Перспективи подальших досліджень – формування ефективного плану роботи самоврядної регіональної організації сімейних лікарів і напрацювання пакета пропозицій на IV з'їзд сімейних лікарів України.

Achievements and challenges of health care provision Ternopil with an emphasis on primary care

L.S. Babinets, A.A. Tkach, L.M. Matyuk, V.Yu. Chartorinsky, I.O. Borovik, E.M. Starodub, N.E. Botsyuk, A.A. Vorontsov, N.I. Korylchuk, S.S. Riabokon, V.M. Tvorco, B.O. Migenko

The article analyzes the results of the health system Ternopil region in 2014, particularly in family medicine.

It notes that the structural changes introduced step by step yielded positive and tangible results for the population. The main problem the medical branches, particularly in family medicine and outlines the prospects for further research

Key words: family medicine, the problem the medical industry, the association of family doctors.

Сведения об авторах

Бабинец Лилия Степановна – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: lilyanet@tut.by

Ткач Алексей Александрович – департамент здравоохранения Тернопольской облгосадминистрации, 46021, г. Тернополь, ул. Грушевского, 8. E-mail: tcms@meta.ua

Матюк Лариса Михайловна – департамент здравоохранения Тернопольской облгосадминистрации, 46021, г. Тернополь, ул. Грушевского, 8. E-mail: admin@oblzdrav.gov.te.ua

Чарторинский Владимир Юрьевич – начальник медицинской службы управления безопасности Украины в Тернопольской области; 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14

Боровик Ирина Олеговна – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: boroter@mail.ru

Стародуб Евгений Михайлович – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: pmsd-ter@ukr.net

Боцюк Наталия Евгеньевна – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: bned@mail.ru

Воронцов Александр Александрович – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: pmsd-ter@ukr.net

Корильчук Неонила Ивановна – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: pmsd-ter@ukr.net

Рябокоть Светлана Степановна – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: svetaryabokon@mail.ru

Творко Вадим Михайлович – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: pmsd-ter@ukr.net

Мигенько Богдан Орестович – кафедра первичной медико-санитарной помощи и общей практики–семейной медицины Тернопольского государственного медицинского университета имени И.Я. Горбачевского, 46023, г. Тернополь, ул. Купчинского, 14. E-mail: pmsd-ter@ukr.net

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Иванов Д.Д. Семейная медицина: зарубежный досвід та перші кроки в Україні /Д.Д. Иванов //Управління закладом охорони здоров'я. – 2007. – № 5. – С. 104–107.
2. Ковальчук А.Ю. Характеристика соціально-демографічної ситуації та

соціально значущих захворювань в Україні /А.Ю. Ковальчук// Укр. мед. часопис. – № 1. – С. 29–33.

3. Корнійчук О.П. Трансформація системи охорони здоров'я України: стан та перспективи /О.П. Корнійчук //Укр. мед. часопис. – 2013. – С. 20–26.

4. Лисенко Г.І., Данилюк С.В., Яценко О.Б., Хіміон Я.В. Питання регулювання взаємовідносин між лікарями загальної практики та вузькими спеціалістами // Семейная медицина. – 2004. – № 33. – С. 10.

5. Толстанов О.К. Характеристика

діагностичних можливостей лікаря загальної практики/сімейної медицини та перспективи їх покращення /О.К. Толстанов // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2011. – № 4. – С. 98–101.

Статья поступила в редакцию 10.03.2015

НОВОСТИ МЕДИЦИНЫ

ПСИХОЛОГИ: ПРИСТРАСТИЕ МАЛЕНЬКИХ ДЕТЕЙ К ТЕЛЕВИЗОРУ УХУДШАЕТ ИХ НАВЫКИ ОБЩЕНИЯ

Ученые выяснили: если маленький ребенок в возрасте 2-2,5 лет или младше проводит у экрана телевизора более часа в день, в будущем это приведет к серьезным проблемам в общении со сверстниками. Статья с результатами исследования опубликована в The Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics.

На протяжении нескольких лет психологи вели наблюдения за 991 девочкой и 1006 мальчиками, проживающими в Канаде. Когда дети

были маленькие, их родители общались с ученым о том, сколько времени в сутки ребенок тратит на просмотр телевизионных программ, в том числе и специализированных передач для детей. Когда юные участники опыта пошли в школу и учились в шестом классе, исследователи просили их самих рассказать о взаимоотношениях с одноклассниками. Детей просили упоминать о случаях, когда сверстники дразнили их или отбирали у них вещи.

В результате работы выяснилось: если в возрасте 2-2,5 лет дети смотрели телевизор больше 53 минут в сутки, вероятность того, что у них будут плохие отношения с одноклассниками, увеличивалась на 11%. Ученые связывают это с тем, что просмотр телевизора в столь юном возрасте мешает детям развивать коммуникационные навыки, столь необходимые в дальнейшей жизни.

www.gazeta.ru